

Klub, v katerega moraš

Rotarijsko gibanje v Sloveniji zaznamuje 90-letnico, prvi klub v Slovenskem sta bila tudi podjetnik Josip Hutter in olimpijonek L

Zvezdana Bercko

Prvi Rotary klub v Sloveniji je bil ustanovljen 15. novembra 1930 v Mariboru. Ta klub deluje še danes, ob tem pa je v Sloveniji še 48 drugih klubov, ki združujejo 1500 rotarijcev. V Distriktu 1912, ki poleg Slovenije vključuje še Severno Makedonijo, pa je skupno 1600 rotarijcev v skoraj 70 klubih.

Rotarijstvo je v Slovenijo prišlo že 25 let po ustanovitvi prvega kluba v Chicagu. "Ustanovitelj Rotarijstva je bil ameriški odvetnik in humanist iz Chicaga Paul Harris, ki je prvi klub ustanovil leta 1905," pojasnjuje Iztok Seljak, guverner Rotary Distrikta 1912 Slovenije in Severne Makedonije. "Prvi Rotary klub je nastal v času 'divjega' kapitalizma v ZDA, ki se je še posebno brezobzirno razraščal prav Chicagu. Brezobzirno bogaten je spremljal velik razmah kriminala. Pomemben je bil samo denar, človek pa ni bil vreden praktično nič. Štirje možje, ki so v teh razmerah v Chicagu pogrešali osnovno človeško solidarnost iz njihove prejšnje vaške skupnosti, v kateri so ljudje brez plačila pomagali drug drugemu, zlasti pomoči najbolj potrebnim, so se odločili, da svoje prijateljevanje osmislijo z načeli takšne skupnosti. Od začetka je bil rotarijski namen zbrati v skupno delovanje uspešne ljudi različnih poklicev s ciljem medsebojnega druženja, prijateljevanja in osebnostne rasti ter pomoči pomoči potrebnim. Skozi leta se je to poslanstvo poleg dobrotelne in pomoči mladim talentom ter lokalnim skupnostim, v katerih Rotary klubi prioriteto delujejo, začelo postopoma proaktivno usmerjati tudi v reševanje velikih izzivov človeštva in je postajalo čedalje bolj mednarodno."

KDO JE ROTARIJEC

Iztok Seljak: "Biti rotarijec, človek časti in odgovornosti in delovati z zgledom je zame način življenja, ki me pomembno izpolnjuje in me dela takega, kot resnično sem."

Dušan Logar: "Biti rotarijec pomeni predvsem biti v družbi s prijatelji, vedno z zavestjo, da se družimo zato, da bomo s skupnimi močmi poskušali storiti nekaj, kar je v pomoč drugim, tako posameznikom kot skupnosti."

Rotary klub Maribor - ponosni 90-letnik. Na panojih na Trgu Leona Štuklja in Grajskem trgu v Mariboru predstavljajo bistvo rotarijstva.

Foto: Sašo Bizjak

V Mariboru navdušeni prej kot v Ljubljani

Ideja rotarijstva se je kmalu razširila po svetu, v tedanji Jugoslaviji sta bila prva kluba, v Beogradu in Zagrebu, ustanovljena leta 1929. "Zagrebski klub se je zavezal širiti idejo v vzhodnem delu tedanje države. Najprej so poskušali v Ljubljani, vendar so v Mariboru prej našli ustrezne sogovornike, ki so jih navdušile rotarijske ideje. Tako so 15. novembra 1930 v Kazinski dvorani SNG Maribor ustanovili prvi Rotary klub na Slovenskem. Predsedoval mu je Henrik Sabothy, člana kluba pa sta bila tudi podjetnik Josip Hutter in olimpijonek Leon Štukelj," navaja Dušan Logar, predsednik Rotary kluba Maribor.

Nacizem in povojna ureditev rotarijstvu nista bili naklonjena, tako da so klubi prenehali delovati vse do osamosvojitve Slovenije. Leta 1992 je bil Rotary klub Maribor ponovno ustanovljen, pri tem je imel pomembno vlogo Leon

Štukelj. Rotary klub Maribor ima trenutno 24 članov. V Mariboru delujejo še trije klubi, pri katerih ustanovitvi je sodeloval RK Maribor, in sicer Rotary klub Maribor Grad s 24 člani, Rotary klub Maribor Lent s 23 člani in Rotary klub Maribor Park s 13 člani. V Rotaract klubu Maribor, ki združuje mlade do 35 let, deluje 28 članov, v klubu Interact Maribor, ki združuje mlade do 18 let, pa sedem članov.

"Rotarijci v Mariboru posvečamo v svojem delovanju posebno skrb mladim in invalidom. V Fundaciji Leona Štuklja, ki jo je ustanovil Rotary klub Maribor, se zbirajo sredstva za štipendiranje dijakov in študentov, doslej je bilo podeljenih za več kot 330 tisoč evrov štipendij. Mladinskega domu v Mariboru je klub za potrebe bivanja dal v uporabo dve stanovanji, ki ju je kupil prav za ta namen. Društvu za cerebralno paralizo smo izročili specialni kombi, v zgradbi Mestne občine Maribor je bilo nameščeno dvigalo za invalide. Rotary klub Maribor je pomagal tudi pri izboljšanju podobe Maribora. Organiziral je obnovo stopnic na Kalvarijo, zasaditev sto dreves v mariborskem Mestnem parku ob stoletnici našega člana Leona Štuklja in zasaditev obrežja na Lentu z vrhami ter sodeloval pri

vrsti drugih aktivnosti," našteva Dušan Logar. Po svetu združuje Rotary International 1,2 milijona rotarijcev, organiziranih v 35 tisoč klubih in 600 distriktih. Več kot milijon je tudi članov rotarijskega podmladka, rotaraktovcev (od 18. do 40. leta) ter interaktovcev (od 12. do 18. leta). Rotary fundacija, ki usmerja v dobrodelne namene nad 500 milijonov dolarjev letno, pa je največja globalna humani-

vložili nad deset milijard dolarjev in več milijonov prostovoljnih ur pri zagotavljanju precepljenosti, pred to strašno boleznijo smo zavarovali več kot 400 milijonov otrok po celem svetu. Ostali sta nam še dve državi z nekaj primeri in uspeli bomo v tem izjemnem projektu," pravi Iztok Seljak.

Svoj čas za boljši svet

Kljub vsem tem akcijam in dolgi tradiciji pa je rotarijstvo še vedno relativno malo znana, skorajda skrivnostna dejavnost. Pri nepoučenih pogosto velja za elitno združbo bogatih in vplivnih moških, a kot zatrjuje Iztok Seljak, to ne drži. "V principu težimo k čim bolj raznoliki sestavi članstva z vidika poklicev, saj na tak način zagotavljamo našo uravnoveženost v potrebnem poglobljenem razumevanju sveta in sposobnost, da ga delamo boljšega. Prej tradicionalno moška družba je večinoma že uravnovežena z našimi rotarijskimi prijatelji, vključno z dvema izključno ženskima kluboma v Sloveniji. V Sloveniji delujeta tudi dva Inner Wheel kluba, v katerih se srečujejo in delujejo partnerji rotarijcev, v ustanavljanju je tretji. Premožensko stanje kandidatov za člane v osnovi nima nobene

Najbolj znani rotarijski projekt je izkoreninjenje otroške paralize

tarna organizacija.

"Najbolj splošno znani rotarijski projekt je projekt Eradicate Polio oziroma izkoreninjenje otroške paralize, v katerega smo v nekaj desetletjih, od leta 1947, skupaj s pridruženimi partnerji

biti povabljen

Sloveniji je bil mariborski. Člana prvega Rotary kluba na
Leon Štukelj

Iztok Seljak, guverner Rotary Distrikta 1912 Slovenije in Severne Makedonije, in Dušan Logar, predsednik Rotary kluba Maribor
Foto: Andrej Petelinšek

vloge, je pa seveda zaželeno, da so to posamezniki, ki so odgovorno legitimno poskrbeli zase in za svoje osnovne življenjske potrebe, saj le tako lahko odgovorno pomagajo drugim. Ob tem pa nikoli ne pozabljamo, da je poleg finančnih sredstev, ki so seveda pomembna in jih potrebujemo, da lahko pomagamo, ključno to, da smo rotarijci pripravljani za boljši svet dati svoj čas, tisto največ, kar imamo, samega sebe," pravi guverner Distrikta 1912. "Rotarijci naše projekte financiramo iz letne članarine, njen največji del gre za dobrodelne namene (polovica na slovenskem nivoju in polovica na mednarodnem). Vsak od nas pa se seveda, vsak po svojih močeh, trudi za prispevanje dodatnih sredstev, večinoma osebno, pa tudi preko organizacije projektov s pridruženimi zainteresiranimi partnerji, posamezniki ali podjetji."

Posebnost rotarijstva je, da se v Rotary klub ne moreš včlaniti na lastno željo, ampak moraš biti

vanj povabljen. "Osnovni pogoj za članstvo je, da si pri Rotaryju, njegovih članih, ponavadi lokalnem Rotary klubu (ali katerem drugem), prepoznani kot človek načel in principov, ki se skladajo z rotarijskimi načeli. Z drugimi besedami, ne odločaš se najprej sam za Rotary, temveč se lahko odločiš šele potem, ko si vanj povabljen. S tem se zagotavlja ustrezna kadrovska selekcija in kompatibilnost z vrednotami Rotaryja," pojasnjuje Izток Seljak.

O načinu delovanja rotarijcev pa Dušan Logar pravi: "Za rotarijce veljajo pravila, ki jih določa statut kluba, in seveda mednarodna rotarijska pravila. Mednje sodita tudi obveznost sodelovanja na klubskih srečanjih ter prevzem nalog in obveznosti, ki jih predvidevajo pravila za posamezne funkcije. Vsako leto je izvoljen nov predsednik kluba, prav tako tajnik in upravni odbor, katerega člani z izvolitvijo prevzamejo obveznosti za naloge, določene v programu delovanja v posameznem letu. Ob posameznih aktivnostih se dogovorimo tudi za znesek, ki naj bi ga vsak član prispeval za konkreten namen, seveda pa posamezni člani prispevajo za potrebe kluba in posameznih akcij tudi več, kot je bilo dogovorjeno."

Slovenija kot prva država brez plastenk

"Rotary Distrikt 1912 si je zadal za cilj, da bo primer vsem drugim pri gradnji sodobnega rotarijstva. Verjamemo, da je najboljši možni poklon naši izjemni tradiciji ta, da vse dosedanje dosežke še bistveno presegamo, novim časom in izzivom primerno. S tem namenom smo razvili in letos lansiramo WOW vizijo in strategijo, s katero želimo pozitivno presenetiti sebe in druge ter naslavljati najbolj relevantna vprašanja človeštva, pri katerih so premalo učinkovite

tako vlade kot druge nevladne organizacije.

Iz skrbi za sočloveka, humanitarnosti in pomoči pomoči potrebnim ter pomoči mladim talentom, kar vse seveda ostaja jedro našega delovanja, smo z našimi mladimi kolegi razvili nova tri fokusna področja, in sicer skrb za okolje, skrb za zdravje človeka ter etiko in moralo, podprti z umetnostjo in kulturo," o ciljih slovenskega Rotaryja razlaga guverner Distrikta.

"Na področju zaščite okolja pripravljamo projekt Plastenka? Ne, hvala!, s ciljem napraviti Slovenijo za prvo državo na svetu brez

plastenk za vodo in druge pijače. Verjamemo, da skupaj s partnerji to lahko dosežemo v desetih letih in tako naredimo velik korak k razreševanju perečega okoljskega problema mikroplastike. Na področju zdravja človeka pripravljamo projekt Pazi se klopa! - napovedujemo spopad meningoencefalitisa in borelioz, ki povzročita več kot 250 kritičnih primerov letno, naša precepljenost pa je samo pet odstotna, v Avstriji je na primer kar 75-odstotna. Na področju etike želimo naša načela odgovornosti, spoštovanja, pomoči drugim, delovanja v dobro vseh ... prenesti v celotno družbo in izostriti občutke za to, kaj je normalno, kaj je sprejemljivo ravnanje in delovanje posameznikov in skupin, kaj pa ni in kakšne posledice mora posameznik sam v tem primeru potegniti. Verjamemo, da s takim jasnim javnim diskurzom lahko damo naši družbi velik pozitiven pospešek," pravi Izток Seljak.

Tem projektom se pridružuje tudi Rotary klub Maribor, kjer so letos 90. obletnico ustanovitve prvega slovenskega kluba nameravali proslaviti z nekaj prireditvami. "Že v marcu smo nameravali organizirati tradicionalni dobrodelni rotarijski ples v hotelu Habakum, v oktobru koncert mednarodnega rotarijskega pihalnega orkestra, edinega te vrste na svetu, v katerem sodelujejo avstrijski in slovenski rotarijci in simpatizerji, ustanovil pa ga je in ga vodi Ervin Hartman, tudi rotarijec. Minulo nedeljo, prav na dan ustanovitve kluba pred 90 leti, je bila predvidena v Kazinski dvorani SNG Maribor svečana proslava ob jubileju pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije, ki bi ji sledil dobrodelni koncert z vrhunskimi glasbeniki, vendar smo bili zaradi epidemije žal prisiljeni vse prireditve odpovedati," pojasnjuje Dušan Logar.

Potem ko so v letu 2006 izdali knjigo člana prof. dr. Božidarja Hribernika Prvi Rotary klub na Slovenskem, sta ob praznovanju letošnje 90-letnice rotarijstva na Slovenskem Rotary klub Maribor in Zveza Rotary klubov Slovenije izdala zbornik z naslovom 90 let slovenskega rotarijstva, ki na 240 straneh v sliki in besedi opisuje zgodovino in delovanje slovenskega rotarijstva ter Rotary kluba Maribor. Na Trgu Leona Štuklja in Grajskem trgu v Mariboru pa so postavili panoje, ki na kratko predstavljajo bistvo rotarijstva.

KAJ JE ROTARY

Rotary International je organizacija svetovno povezanih poslovnežev in strokovnjakov različnih poklicev. Člani Rotary klubov po svetu skrbijo za dobrodelne človekoljubne dejavnosti, v svojih poklicih vzpodbujajo visoka etična načela in merila ter pomagajo širiti dobro voljo in mir na svetu. Rotarijci načrtujejo in uresničujejo zelo različne humanitarne, izobraževalne in kulturne programe, ki bogatijo življenje ljudi v njihovem okolju in tudi v svetovni skupnosti, je zapisano na spletni strani Rotaryja Slovenija.

Rotarijci po vsem svetu delujejo na podlagi istih rotarijskih vrednot. Pri odločanju jim pomagajo štiri temeljna rotarijska vprašanja. Kadar rotarijec o čem razmišlja, ali naj to naredi ali ne, se mora vselej vprašati:

1. Ali je resnično?
2. Ali je pošteno do vseh?
3. Ali spodbuja prijateljstvo in dobro voljo med nami?
4. Ali bo v dobrobit vseh udeležencev?

Simbol Rotaryja je zobato kolo, ki premika (rotira) številna druga velika zobata kolesa, tako kot rotarijci premikajo čedalje večje in pomembnejše vsebine.